

**SOUTH EAST
EUROPE**
Transnational Cooperation Programme

DATOURWAY

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Nadnárodná stratégia
trvalo udržateľného rozvoja
Podunajského regiónu
so zvláštnym zreteľom na cestovný ruch
DATOURWAY

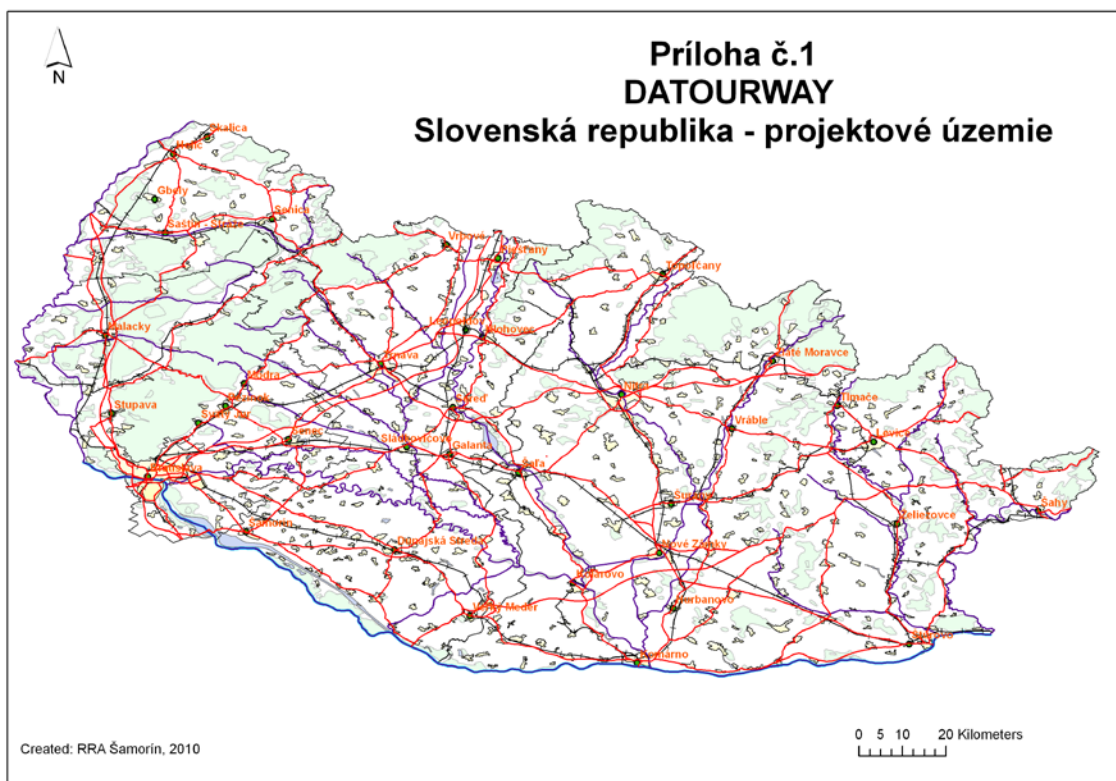
Zhrnutie

ANALÝZA CESTOVNÉHO RUCHU
Slovenská republika

Február 2010, Šamorín

Územie Projektu DATOURWAY v Slovenskej republike predstavuje územie Bratislavského, Trnavského a Nitrianskeho kraja. Z hľadiska počtu obyvateľstva je najväčší Nitriansky kraj (706 375 obyvateľov), nasleduje Bratislavský (616 578) a Trnavský (559 934) kraj.

Ministerstvo hospodárstva SR v roku 2005 vydalo regionalizáciu cestovného ruchu Slovenskej republiky. Koncepcia, ktorá na celom území štátu vymedzuje 21 turistických regiónov, územie pozdĺž Dunaja zaraďuje do dvoch regiónov:

1. Bratislavský – územie hlavného mesta Bratislavy, okolie mesta Stupava a okresy Pezinok a Senec
2. Podunajský – okresy Dunajská Streda, Komárno, územie obvodu Štúrovo (JV časť okresu Nová Zámky) a 2 obce okresu Senec, nachádzajúce sa v tesnej blízkosti Dunaja (Hamuliakovo, Kalinkovo)

Bratislavský turistický región je zaradený do kategórie s medzinárodným významom. K subregiónom s už vyprofilovaným cestovným ruchom patria Malokarpatský subregión (vinárstvo), Bratislava a Senec. Dunajský pravobrežný pás je považovaný za perspektívny z dlhodobého hľadiska.

Podunajský turistický región je zaradený do kategórie s národným významom. K subregiónom s vyprofilovaným cestovným ruchom patria Malý Žitný ostrov (vrátane vodného diela Gabčíkovo) väzbou na Szigetköz v MR, Dunajská Streda, Veľký Meder, Komárno, Štúrovo väzbou na Ostrihom.

Bratislavský región

Zo strednodobého, ako aj dlhodobého hľadiska je považovaný za medzinárodného významu.

Druhy turizmu:

- Príjazdový turizmus dlhodobo nad 50 %, silný aj domáci turizmus

- Pobytový turizmus - krátkodobý v príjazdovom aj domácom turizme
- Dlhodobý pobytový turizmus len v letnom období pri vodných plochách
- Jednodenná návštevnosť – domáca i zahraničná, tranzit

Formy turizmu:

- Poznávací turizmus
- Obchodný turizmus
- Letný pobytový pri vode

Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom:

- Poznávanie kultúrneho dedičstva
- Obchodný turizmus
- Kongresový/konferenčný turizmus
- Návšteva kultúrnych a športových podujatí
- Pobyt/rekreácia pri vode
- Vodné športy
- Vodáctvo a vodná turistika
- Cykloturistika

Región je zásluhou Bratislavy najvyhľadávanejším cieľom zahraničných turistov na Slovensku. V počte prenocovaní je druhý v poradí za Tatranským regiónom, pretože v Bratislave sa realizujú najmä krátkodobé pobyty. V blízkej budúcnosti si svoju pozíciu minimálne udrží alebo mierne posilní. V dlhodobejšom výhľade sa jeho podiel na výkonoch za SR zníži, napriek absolútnemu rastu výkonov tohto regiónu, a to v dôsledku postupného výraznejšieho sa presadzovania aj ďalších slovenských regiónov na zahraničných trhoch. Región má všetky predpoklady na konkurencieschopnú ponuku v jednotlivých oblastiach obchodného turizmu a poznávacieho turizmu, v oboch prípadoch v kombinácii s atraktívnymi doplnkovými aktivitami. K tomu vytvára podmienky Bratislava a zvyšok územia regiónu ako jej zázemie, pričom jej funkcia a význam bude postupne narastať.

Podunajský región

Zo strednodobého hľadiska je považovaný za nadregionálneho významu, z dlhodobého hľadiska za národného významu.

Druhy turizmu:

- Silný domáci turizmus
- V letnom období aj príjazdový turizmus najmä z ČR a MR
- Dlhodobý pobytový turizmus – v letnom období
- Inak krátkodobé pobyty a silná jednodenná návštevnosť

Formy turizmu:

- Letný pobytový turizmus pri vode, vodné športy
- Letný pobytový pri termálnej vode
- Poznávací turizmus – historické dedičstvo

Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom:

- Pobyt / rekreácia pri vode
- Vodné športy
- Vodná turistika / vodáctvo
- Pobyt/rekreácia pri termálnej vode
- Cykloturistika
- Vidiecky turizmus
- Poznávací turizmus

V súčasnosti je región vyhľadávaný najmä menej solventnou klientelou ako miesto lacnej dovolenky. Zo zahraničia dovolenkári z Čiech s nízkym rozpočtom na pobyt a hostia zo susedného Maďarska, často kvôli etnickým zväzkom. Nízky podiel na ubytovacej kapacite SR a jej podpriemerné využitie v dôsledku len jednej, krátkej sezóny. Región má predpoklady zlepšenia svojej pozície na trhu. K tomu je potrebné využiť os Dunaja (a jeho bezprostredne

okolie), na ktorej sa rozvíja v posledných rokoch medzinárodný turizmus. Druhou šancou sú zdroje termálnej vody. Nutne je však budovať zariadenia, ktoré sa kvalitou svojej ponuky vyrovnajú úrovni v susednom Maďarsku. V takom prípade je reálne získať aj solventnejšiu klientelu v porovnaní so súčasnosťou. V regióne bude dlhodobo dominovať letná sezóna.

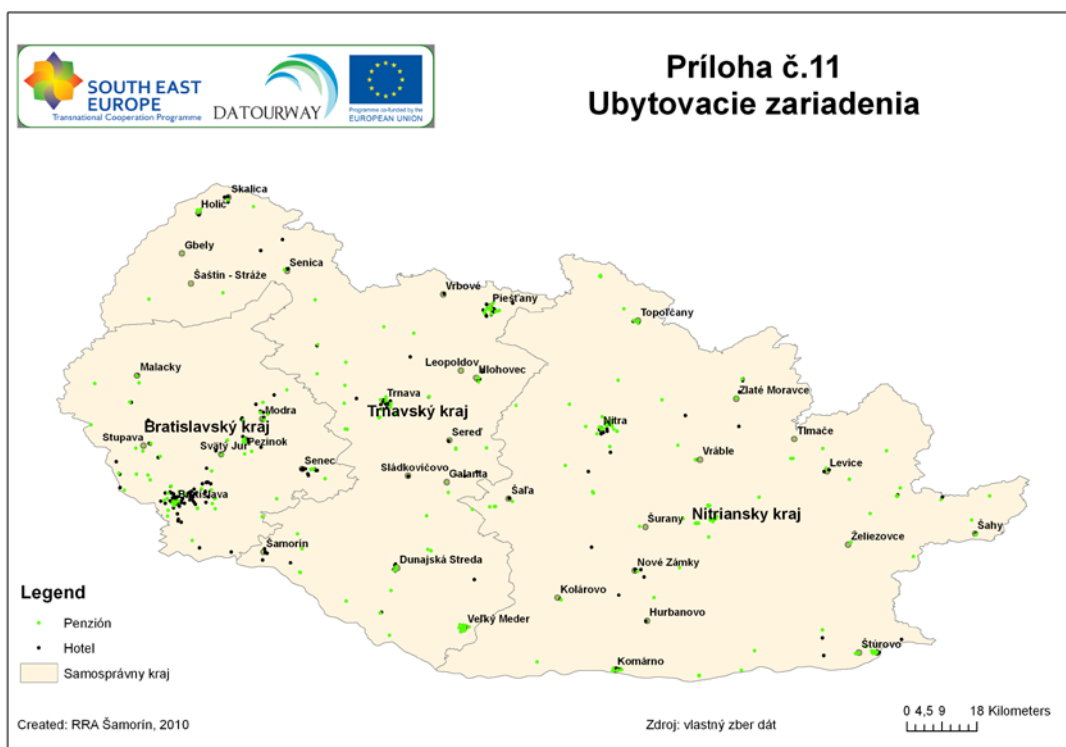
Cestovný ruch

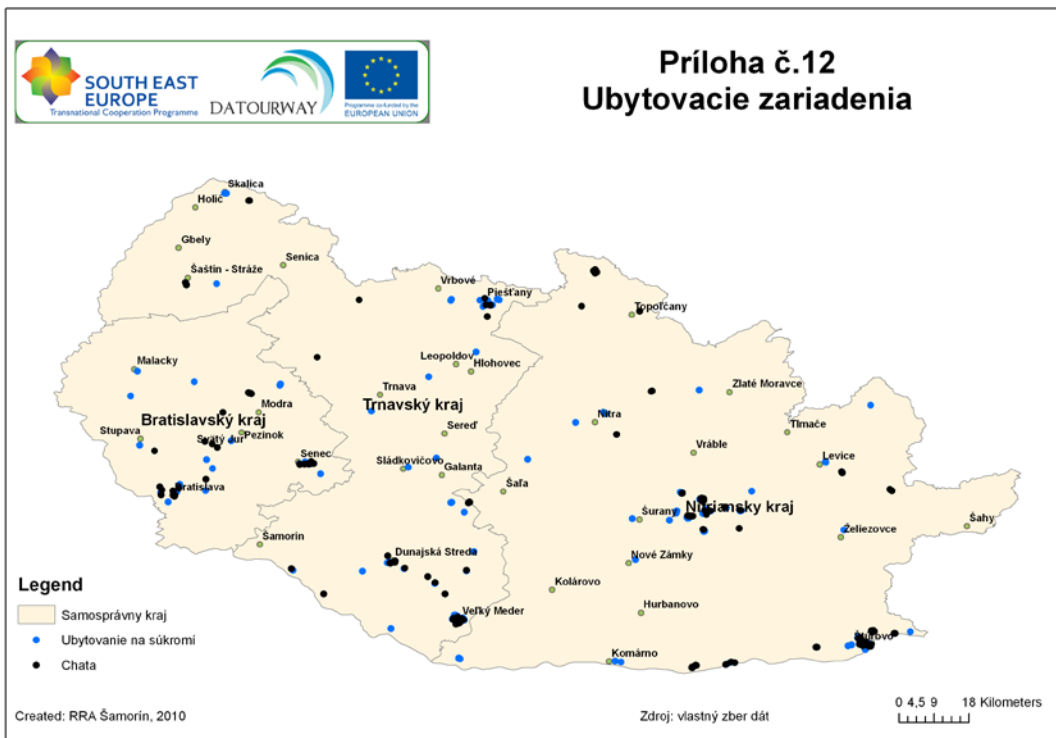
Cestovný ruch nezohráva v hospodárstve projektového územia rozhodujúci význam. V niektorých lokalitách, či mikroregiónoch má však dôležité postavenie (kúpeľné mestá, termálne kúpaliská) s veľkým hospodárskym prínosom pre miestne obyvateľstvo. V ďalších odvetviach, o ktoré je zvýšený záujem zo strany domácej a zahraničnej klientely (vidiecky a aktívny-nemotorový cestovný ruch) v poslednom období nastal istý posun, avšak ponuka ešte nie je dostatočne široká a kvalitná.

Napriek tomuto stavu prakticky všade pokladajú odvetviu veľký význam, čoho je dôkazom, že rozvoj cestovného ruchu je integrálnou súčasťou strategických rozvojových plánov od miestnej po regionálnu úroveň. Tak isto spoločný postup v rozvoji cestovného ruchu je jednou z najčastejších tém cezhraničnej hospodárskej spolupráce, na projektovom území hlavne medzi slovenskými a maďarskými, resp. rakúskymi oblasťami. V rámci tejto spolupráce je plánované odstraňovanie infraštrukturálnych prekážok, rozvoj spoločných produktov a spoločný marketing.

Ubytovanie

Štruktúru ubytovacích zariadení ovplyvňuje charakteristická klientela jednotlivých turistických destinácií. V Bratislave a vo významných hospodárskych centrách s významným podielom kultúrno-poznávacieho a konferenčného cestovného ruchu prevládajú hotelové kapacity, doplnené penzióňmi a apartmánmi. V oblastiach s termálnymi kúpaliskami zase penzióny s apartmánmi a chatami. Súčasný trend prebudovania termálnych kúpalísk pre náročnejšiu klientelu (napr. Veľký Meder, Štúrovo) sprevádza rozšírenie kapacít v penzióňoch na úkor tradičných apartmánov a chatiek. V oblasti sa vyskytuje veľmi málo kempingov. Tento jav bol spôsobený nepriaznivou legislatívou, ktorá však nedávno bola zmenená a preto je možné očakávať výrazný nárast kapacít.

Stravovanie

Stravovacie zariadenia sú diverzifikované a sú zastúpené aj zariadenia, ktoré ponúkajú miestne špeciality. Vzostupný trend má prezentáciu miestnych vín.

Kúpaliská

Na projektovom území je minimum verejných kúpalísk so studenou vodou. Je to spôsobené tým, že v Podunajskej panve, ktorá predstavuje väčšinu projektového územia sa nachádza veľký počet termálnych kúpalísk, zásobovaných z geotermálnych vrto. V severnej časti projektového územia sa nachádzajú Piešťany, kúpeľné mesto s medzinárodným významom.

Trasy aktívnej-nemotorovej turistiky

Napriek veľkému záujmu potenciálnej klientely na projektovom sa nachádza málo značených a vybudovaných trás aktívnej-nemotorovej turistiky (výnimkou turistických chodníkov v horách). Pre cyklistickú turistiku slúži nedobudovaná Dunajská cyklotrasa. V ostatných oblastiach cyklotrasy predstavujú spravidla trasy, vyznačené po menej frekventovaných cestách. Vodácke trasy s potrebným zázemím sa nachádzajú na Hrone, na Malom Dunaji, v ramennej sústave Dunaja a na Dunaji. Pre jazdeckú turistiku nie sú zatiaľ vyznačené žiadne trasy.

V regionálnych centrách (na úrovni NUTS4) spravidla pôsobia turisticko-informačné kancelárie avšak oproti zahraničnej praxe nie sú súčasťou aktívneho celoštátneho, alebo regionálneho systému a ich propagačné a marketingové možnosti sú výrazne obmedzené.

Z hľadiska cestovného ruchu projektové územie je zaradené do 5 regiónov (Bratislavský, Podunajský, Záhorský, Dolnopovažský, Nitriansky, Ipeľský). Z nich v oblasti blízko Dunaja

sa nachádzajú len 2: Bratislavský a Podunajský. Ich potenciál je všeobecne hodnotený v časti „Rozvojové koncepcie cestovného ruchu“.

Bratislava: hlavné mesto Slovenska, zároveň aj jeden z najvýznamnejších lokalít cestovného ruchu na Slovensku ponúka okrem pamätihodností a podujatí hlavne kapacity kongresovej turistiky.

Okres Senec: pri dunajskej zdrži Hrušov (Vodné dielo Gabčíkovo) je rozvinutá aktívna turistika: cyklo- a vodná turistika, winsurfing. Rekreačný komplex Slnčné jazerá Senec patrí z hľadiska rekreácie pri vode a kongresovej turistiky k strediskám celoštátneho významu.

Okres Dunajská Streda: potenciál sa viaže predovšetkým na vodu. Povrchové vody - Dunaj, ramenná sústava Dunaja, Malý Dunaj a štrkoviská sú dôležité z hľadiska aktívnej turistiky (vodná a cykloturistika), rekreácie a rybolovu, termálne kúpaliská z hľadiska rekreácie. Svojou ponukou sú zastúpené vidiecky cestovný ruch a agroturistika. Vďaka vybudovaniu nových kvalitných zariadení v poslednej dobe sa rozvíja wellnesová a kongresová turistika. V Dunajskej Strede a vo Veľkom Mederi sú prevádzkované termálne kúpaliská celoštátneho významu, ktoré sú doplnené malým termálnym kúpaliskom v Topoľníkoch. Potenciál chránených prírodných hodnôt a ekoturistiky je využívaný len v malej miere. Kultúrny cestovný ruch má možnosti hlavne v západnej časti okresu (stredoveké sakrálne pamiatky). Ako technická atraktivita mnoho návštevníkov priláka aj Vodné dielo Gabčíkovo. V poslednom období v rôznych obciach boli vytvorené tradičné miestne podujatia (gastrodni, festivaly rôzneho zamerania).

Okres Komárno: najväčšia atrakcia okresu je mesto Komárno svojim rozsiahlym pevnostným systémom a centrom mesta. Z hľadiska kultúrnej turistiky je významná najrozsiahlejšia rímska pamiatka na ľavom brehu slovenského úseku Dunaja – vojenský tábor Leányvár v Iži. V poslednom období sa rozširuje ponuka vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky, vrátane rybolovu. Napriek existujúcemu potenciálu v dôsledku chýbajúcej infraštruktúry je málo rozšírený aktívny cestovný ruch.

Kúpeľnú a zároveň aj wellnesovú a kongresovú turistiku predstavuje komplex v Patinciach. Potenciál chránených prírodných hodnôt a ekoturistiky sú využívané len v malej miere (Čičovské mŕtve rameno). V poslednom období na rôznych miestach boli vytvorené tradičné miestne podujatia (gastrodni, festivaly rôzneho zamerania).

Obvod Štúrovo: Dominantou regiónu je Termálne kúpalisko Vadaš v Štúrove s celoštátnym rekreačným významom, ktoré má ponuku aj pre kongresovú turistiku. Pre aktívnu turistiku je významné pohorie Burda s niekoľkými značkovými turistickými cestami. Ostatné odvetvia aktívnej turistiky vo veľkej miere brzdí nedostatok potrebnej infraštruktúry. V poslednom období sa rozširuje ponuka vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky. Potenciál chránených prírodných hodnôt a ekoturistika sú využívané len v malej miere (Parížske

močiare). V poslednom období v rôznych obciach boli vytvorené tradičné miestne podujatia (gastrodni, festivaly rôzneho zamerania).

Odvetvia cestovného ruchu

Aktívny-nemotorový cestovný ruch na územiach blízko Dunaju predstavuje hlavne vodná a cykloturistika. Pešia turistika je významná v pohoriach a jazdectvo v tesnej blízkosti rančov.

Vodná turistika.

Plavidlá bez vlastného pohonu sú klasickými prostriedkami vodnej turistiky. Optimálny stav je, ak turisti po 30-40 km majú k dispozícii prístavisko: zastávku s možnosťou stanovania, hygienického zázemia, nákupu a stravovania. Medzi dvomi prístaviskami turisti požadujú občerstvovacie zariadenia. Dunaj vstupuje na územie Slovenska rkm 1880,2 pri Devíne a pod Bratislavou prechádza do zdrže Vodného diela Gabčíkovo. Starý Dunaj tečie paralelne s vodným dielom medzi Čuňovom a Sapom. Medzi vodným

dielom a Starým Dunajom sa nachádza ľavostranná ramenná sústava. Pri obci Sap v rkm 1811 je sútok odpadového kanála vodného diela Gabčíkovo a Starého Dunaja, odtiaľ až po koniec slovenského úseku v rkm 1708 vodná turistika prebieha na hraničnom toku Dunaja. Z hľadiska potrebnej infraštruktúry slovenský úsek je vybavený slabo. Prístavisko so všetkými službami sa nachádza len pri Čárde Moča. Občerstvenie je k dispozícii vo všetkých 14 dunajských obciach. Malý Dunaj, 126 km dlhá meandrujúca bočná rieka Dunaja je po Hrone vodákom druhý najnavštevovanejší vodný tok Slovenska. Prístaviská so službami sa nachádzajú pri 7 obciach, občerstvenie je možné vo všetkých obciach pri toku.

Turizmus s motorovými člmi a jachtami je rozšírený na Dunaji a na zdrži Hrušov. Strediská so službami sa nachádzajú na 6 miestach. Veľké motorové plavidlá predstavujú výletné lode, ktoré na Dunaji majú k dispozícii 3 verejné prístavy (Bratislava, Komárno, Štúrovo), okrem toho je možnosť kotvenia v 2 prístavoch (Šamorín, Gabčíkovo). Z hľadiska cykloturistiky územie je vybavené potrebnými cyklotrasami len čiastočne. Nosnú trasu predstavuje Dunajská cyklistická cesta, ktorá je vybudovaná od rakúskej hranice len po Čičov. Odtiaľ po Štúrovo cykloturisti sú nútení používať bežnú cestnú sieť.

Rekreačný a kúpeľný cestovný ruch.

Rekreácia je forma oddychu mimo každodennej životosprávy aktívnou a pasívnou formou. Pri Dunaji v ramennej sústave je súvislý pás chatových osád medzi Vojkou nad Dunajom a Bodíkami, chatová osada sa nachádza medzi Radvaňou nad Dunajom a Močou a medzi Štúrovom a Chľabou. Pri Malom Dunaji sú chatové osady medzi Bratislavou a Jahodnej. Kúpeľníctvo predstavujú termálne kúpaliská a akvaparky. Na projektovom území sa nachádza 18 termálnych kúpalísk, niektoré z nich majú niekoľko stotisícovú ročnú návštevnosť. V poslednom období je posun ku skvalitneniu služieb – prebudovaním kúpalísk na akvaparky alebo v kombinácii s ubytovaním výstavbou wellnes-hotelov (Dunajská Streda, Veľký Meder, Štúrovo). Na projektovom území sa nachádza najznámejšie kúpeľné mesto Slovenska – Piešťany.

Vidiecky cestovný ruch je málo rozvinutý, je to spôsobené jednak nížinným charakterom územia, ale aj tým, že toto odvetvie v štátnej politike cestovného ruchu Slovenska je dlhodobo podceňované. Rozsiahlejšie služby vidieckej turistiky sa vyvinuli v blízkosti termálnych kúpalísk (Veľký Meder, Štúrovo, Podhájska) alebo prírodných hodnôt – prevažne tokov: Dunaj, Malý Dunaj, Váh, Hron. Tento vývoj je však spontánny, neexistujú systémy, ktoré by podporovali skvalitnenie služieb.

Konferenčný cestovný ruch je viazaný na kvalitné služby a tradične sa prevádzkuje sa vo väčších mestách projektového územia (Bratislava, Nitra), resp. v Piešťanoch. V poslednom období aj v blízkosti Dunaja boli vytvorené vhodné kapacity (Šamorín, Dunajská Streda, Patince, Štúrovo).

Hodnotenie turistického potenciálu v celonárodnom kontexte

Projektové územie (výnimkou Bratislavy) nepatrí k najvýznamnejším regiónom cestovného ruchu Slovenska. Je to spôsobené hlavne nižším prírodným potenciálom a tým, že atraktivity územia sa viažu hlavne na letné obdobie, čo značne znižuje efektivitu využívania vytvorených kapacít. Existujú snahy o predĺženie sezóny - napr. rekonštrukciou termálnych kúpalísk zabezpečiť zimné využívanie. K súčasným trendom patrí aj rozvoj ponuky pre vybrané segmenty (vidiecky, aktívny-nemotorový, konferenčný cestovný ruch), čo sa zatiaľ podarilo len čiastočne. Dôležitou príčinou je nedobudovanie potrebnej infraštruktúry a fakt, že štátna legislatívna a podporná politika nepreferuje tieto oblasti. Okrem toho chýbajú účinné prostriedky, podporujúce marketingovú spoluprácu aktérov cestovného ruchu jednotlivých destinácií.